

IRENE FERNANDEZ

Gellert Tamas (Estocolm, 1964) ha pres el pols a la Suècia de fa vint anys i n'ha tret un llibre d'alt voltatge.

D'un temps, d'un país

Gellert Tamas presenta un reportatge trepidant sobre un dels assassins suecs més populars dels 90. En **Jordi Nopca** l'entrevista.

"Els atacs de l'assassí del làser van ser un trauma nacional: a ningú no li van passar per alt", ens diu Gellert Tamas, autor de l'extens i additiu reportatge sobre John Ausonius, que en va tenir prou amb dos anys –1991 i 1992– i deu incursions violentes –un mort i diversos ferits– per sotragar Suècia i exorcitzar tots els dimonis que ballaven per l'inconscient del país des de finals de la dècada dels vuitanta. "En aquells moments, jo començava a treballar de periodista, i vaig escriure diversos articles sobre partits polítics d'extrema dreta com Nova Democràcia o Resistència Ària Blanca i els actes racistes que tenien lloc a Estocolm. No va ser fins l'any 2000 que vaig decidir que escriuria un llibre sobre aquell moment històric i social tan difícil".

Un gran personatge literari
Igual que va fer Truman Capote amb *A sang freda*, a *L'assassí del làser* Tamas va optar per una aproximació total i obsessiva a la vida d'Ausonius, que va acceptar ser entrevistat durant deu

ocasions, de les quals en van sortir quaranta hores de conversa atapeïda. "La primera vegada que el vaig anar a visitar a la cel·la –diu Tamas– tenia molta por. Em van deixar sol amb ell a dins d'una petita cel·la... Em va sorprendre que no tingués cap por de parlar dels diversos intents d'assassinat ni dels robatoris que havia comès durant els anys vuitanta. Quan li preguntava per la seva família o pels seus amics, en canvi, la conversa fluïda es convertia en respostes curtes i plenes d'interjeccions".

"John Ausonius em va dir que havia fet allò que els polítics només deien"

Per aconseguir narrar la vida de l'assassí amb la precisió i versemblança que enganxen el lector, a Tamas li va tocar parlar amb amics, familiars i tot aquell que havia entrat en contacte amb Ausonius, a banda de conèixer a fons els responsables de la investigació policial, amb qui ens anem trobant paral·lelament a la narració d'episodis del passat de l'assassí i de fragments sobre la vida esquinçada de tots aquells a qui va

atacar: "La història d'Ausonius és molt trista. De ben petit s'esforça per formar part de la societat i no se'n surt, encara que s'hi esforça molt. Ausonius, fill d'immigrants, vol ser suec a tot preu, i per aconseguir-ho un bon dia decideix començar a disparar contra la immigració; aquells que són com ell, però que rebutja. Apropant-me a la història d'Ausonius vaig adonar-me que l'individu i la societat interactuen constantment. Si la societat t'ho posa difícil tindrà la seva repercussió. Això es va fer explícit a principis dels noranta. Les dues concepcions del món havien caigut a trossos amb el mur de Berlín. La crisi econòmica que passava Suècia era bestial, i de cop i volta van començar a sortir partits polítics que en culpaven la immigració".

L'assassí del làser és una aproximació matisada i exigent a la situació complexa que es vivia a Suècia: "John Ausonius em va dir que havia fet allò que els polítics només deien. Ell havia volgut passar a l'acció. Tenim la tendència a creure que la gent com Ausonius són monstres. Els seus actes són terribles, sens dubte, però tots formem part de la societat i a tots ens hauria d'importar que li passa al nostre veí: fins i tot Ausonius ha estat un nen, i en el llibre es pot comprovar que tenia prou virtuts per haver seguit camins molt diferents".

Som i llegim

Necessitem un Houellebecq

🎯 **Michel Houellebecq** diu que els qui ens dediquem a escriure som ciclotímics per excel·lència, anem amunt i avall de l'eufòria a la tristesa, què hi farem. Ell mateix n'és un exemple i haver guanyat el Premi Goncourt amb *La carte et le territoire* (Flamarion) no l'ajudarà a superar-ho, potser fins i tot empitjora, cosa que agraïrem els seus lectors perquè com més al límit estigui en la seva salut mental més bons seran els seus llibres. Un psiquiatre em tiraria els trastos al cap amb tota la raó. El comentari és egoista, injust, despletat? Sí, però és que la nostra funció no és ser unes germanetes de la caritat sinó uns devoradors de llibres, una cosa així diria el mateix Houellebecq en el seu estil tan políticament incorrecte.

🎯 L'autor francès és un geni de les respostes, tal com demostra en la cèlebre entrevista que li van fer els de Masbedo i que durant un temps es va poder veure i escoltar en una exposició al CCCB. Allí es defineix com un "suicidat viu" i quan se li pregunta per què retrata el pitjor del nostre estil de vida en els seus llibres, no dubta a dir, com va fer a *El País*, que ell no té cap responsabilitat amb la societat: "Jo no estic aquí per restaurar la cohesió social o per ajudar els polítics".

🎯 La veritat és que si ens parem a pensar quines són les funcions dels escriptors, se me n'acudeixen milers abans que la d'ajudar els polítics. Si al XIX el matrimoni entre la formació dels estats i la literatura anava per un camí de roses, ara el divorci és obligat. Cal esperit crític a dojo. L'autor francès ho sap i té la sort de disposar d'una societat lectora potent que li és còmplice. Aquí hauríem de reforçar una mica més aquesta base de lectors, si volem tenir un Houellebecq a la catalana, perquè el problema continua sent el de sempre: en aquest sud que no deixa de ser-ho, quanta gent llegim? El 45% dels espanyols, ni un sol llibre a l'any. Pura misèria.
–Ada Castells